

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
TÜRK GİRİŞİM VE İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU
OSTİM BAŞKANLAR KONSEYİ
AÇILIŞ KONUŞMASI

23 Eylül 2005
Ankara

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Bakanım, sayın Valiler, sayın Belediye Başkanları
Değerli konuklar, sevgili başkanlar, değerli basın mensupları

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bir kez daha çarpıcı gelişmelerin ortasında bir aradayız.

TÜSİAD olarak, yıllarca, istikrarlı bir ekonomik ve siyasal yapının ülkeye neler kazandırabileceğini anlatabilmek için büyük çaba sarf ettik. Önce Gümrük Birliği'nin, ardından Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin kararlı ve ısrarlı savunucusu olduk. Türk özel sektörünün, yalnızca ihracatla yetinmeyerek, küresel oyuncular çıkarması gerektiğinin kuvvetle altını çizdik. Türkiye'yi anlatmak için, Avrupa'da çalmadık kapı bırakmadık.

Yakın dönemlerde yaşadıklarımıza baktığımızda bütün bu çabaların ne kadar yerinde olduğunu, emeklerimizin hiç de boşa gitmediğini görüyoruz. Bugün, zamanın bizi haklı çıkarmasının değil, gelişmiş ülkeler arasında yer alma ülkümüzü gerçekleştirecek bir rotaya oturmuş olmamızın keyfini yaşıyoruz.

Bu sıralar bütün dünya, 80'li yıllardaki dışa açılma hamlemizde olduğu gibi yine bizi konuşuyor. Ekonomide makro dengelerin yeniden ve güçlü bir şekilde tesis edilmesi, ekonomik ve siyasal reformların sürdürülmesi, özelleştirmelerde gösterilen kararlılık, bir yanda IMF çıpasının verdiği güven, öte yanda AB ile müzakere aşamasına gelmiş olması Türkiye'yi gündemin üst sıralarına taşıyor. Bu gelişmelerin yarattığı güven ortamı, yabancı sermaye musluklarının açılmaya başlamasıyla sonuçlanıyor.

Özel sektörün büyük lokomotif kuruluşları, global oyuncular olarak dünya piyasalarında kendilerine yer açıyorlar. Uluslararası markaları satın alıyorlar, dış ülkelerde pazar payı alıyorlar. KOBİ'lerimiz dışa açılıyor, Türk girişimcisi dünyanın dört bir yanına yatırım yapıyor. Dünya bankaları Türk bankalarına kredi vermek için sıraya giriyor.

Peki her şey güllük gülistanlık mı? Hayır.

Hatalar yaparak ilerliyoruz. Öğrenme sürecimiz zahmetli, maliyetli. Zamanı henüz hala verimli kullanamıyoruz. Pek çok konuda gecikmeler ve sık sık geri dönüşler yaşıyoruz. Gidilen yönden hoşnut olmayanlar, yenilenmeyle gelecek statü kaybından endişe edenler, değişime direnç gösterenler var.

Büyüme hızı ve sürdürülebilir bir çizgiye oturtmamız gerekiyor. 2004-2014 yılları arasında ortalama yıllık %6 büyümek ve 6 milyon istihdam yaratmak zorundayız. Son üç yılda ortalama % 7.2 büyümemize ve son bir yılda 1 milyon istihdam yaratmamıza bakarsak bunu başarabileceğimizi görürüz. Ancak, işsizliğin üstesinden bu şekilde gelmemizi sağlayacak, daha fazla doğrudan yabancı yatırımı çekecek, daha fazla yerli yatırımı cesaretlendirecek bir yatırım ortamını da oluşturmak mecburiyetindeyiz. Ayrıca, bölgelerarası gelişmişlik farklarını giderecek politikaları devreye sokmamız gerekiyor.

Kısa vadede ise mali disiplini korumalı, cari açıkları iyi yönetmeli, IMF çıpasına tutunmaya devam etmeli, erken seçimin söylentisinden bile uzak durmalıyız. Özelleştirmelerden elde edilecek gelirleri doğru kullanmalı, demokratik standartlarda geri dönüşe izin vermemeli, mevcut istikrarın sudan sebeplerle bozulmasına yol açmamalıyız.

Beklentiler, her şeyi etkileyebilecek güçlü bir unsur olarak bütün denklemlerin içinde yerini koruyor. Her ülke için dönüm noktası olabilecek böylesine bir dönemde, yönetimin iki temel konuda çok dikkatli olması gerekiyor: 1) Olumsuz beklentileri besleyecek hatalar yapmamak, 2) kamuoyunu düzenli biçimde bilgilendirerek, değişime hazırlayarak, toplumun kararlara katılımını sağlayarak ilerlemek.

Değerli Başkanlar,

3 Ekim, önümüzdeki en önemli kilometre taşı olarak gözüküyor. Kuşkusuz burada bir sinir savaşıyla, ciddi bir taktik mücadelesiyle karşı karşıyayız.

Bu süreçte, Kıbrıs Rum Yönetimi gibi beklenen tepkileri veren, Fransa gibi iç siyasi kilitlenmelerden doğan tutumları dost ülke davranışına sığmayan boyutlara taşıyan, Avusturya gibi kendini tarihsel saplantılardan kurtaramayan ülkeler de olacaktır. Buna karşılık İngiltere ya da İtalya gibi sağduyuyla hareket edenler de bulunacaktır.

Bu dalgalı ortamda, rotadan sapmadan ilerleyebilmek önem kazanmaktadır. Doğru rotayı teyit edecek olan harita ise, şu veya bu gerekçeyle günbegün değişebilecek olan söylemler değil, ilişkide kat edilen kurumsal ilerlemeler olacaktır. Müzakerelerin açılması bu anlamda çok önemli bir kurumsal adımdır.

Bu süreçte gözden kaçırmamamız gereken noktalar şunlardır:

1. Öncelikle Müzakere Çerçeve Belgesi konusundaki değerlendirmeleri hükümet, muhalefet, medya ve kamuoyu olarak, doğru biçimde ve soğukkanlılıkla yapmalıyız. Bu belge, müzakerelerin başlatılmasını ve sürdürülmesini sağlama işlevini yerine getirmek zorundadır. Bu nedenle biz de bu belgeye orta vadeyi dikkate alan stratejik bir yaklaşım içinde olmalıyız.

Müzakere Çerçeve Belgesi, müzakere sürecini şekillendiren teknik bir belgedir. Bu teknik dokümana tarafların karşılıklı deklarasyonlarıyla ortaya konmuş bulunan siyasi pozisyonlarının yansımaması gerekmektedir. Dolayısıyla, önümüzdeki günlerde AB devlet ve hükümet başkanlarından oluşan Konseyin, Türkiye'nin meşru kazanımlarını gözetken ve AB içindeki fevri siyasi mülahazaları kontrol altında tutan bir tutum içinde, Türkiye ile üyelik müzakerelerini başlatma kararı alacağını beklemekteyiz.

2. Bu perspektifle, reformlarımızı hızlandırmalı ve derinleştirmeliyiz. Mevcut siyasi ve ekonomik istikrar içerisinde giderek güçlenen bir Türkiye, önündeki olumsuzlukları aşabilir ve fırsatları somut kazanımlara dönüştürebilir. Eğitim, kamu yönetimi, tarım, sosyal güvenlik, vergi, istihdam, kadın hakları, sağlık ve yargı gibi temel alanlarda çağdaş reform yapma ve uygulama hızımızı artırmalı ve bu alanlarda hızla güçlenmeliyiz. İnsan hakları ve demokrasi reformları sürmeli ve pekişmeli, uygulama örnekleri süratle artırılmalıdır.

3. İletişim konusunda daha aktif olmalıyız. Türkiye'nin iletişim alanında eksiklerini giderebilmesi için son yıllarda oluşturulan Avrupa Birliği İletişim Grubu (ABİG) gibi girişimlerin desteklenmesi çok önemlidir. Türkiye'nin demokrasi, ekonomik ilerleme ve toplumsal kalkınma başarılarının ve vizyonunun Avrupalı bir çerçeve içinde en geniş kamuoyuna, en etkin şekilde anlatılması ve Türkiye'nin aleyhine çalışan kurum ve kişilere niteliklerine göre ayarlanmış şekilde düzenli ve etkili bir şekilde tepki verilmesinde büyük yarar olduğu şüphesizdir.

Böylece fanatik bir karşıt lobi de olsa, iktidara aday saygın bir politikacı da olsa, kimseye Türkiye'nin demokratik sorunlarını, Türkiye'nin aleyhine kullanma fırsatı verilmemiş olacaktır. En uzman hukuk büroları, en etkili iletişim ve tanıtım kanalları, en üst düzey siyasetçiler ve sivil toplum örgütlerinin desteğiyle Türkiye'nin Avrupa ve dünyada demokratik saygınlığının özenle korunmasına katkı sağlanması yararlı olacaktır.

Ayrıca yurt içinde de özenli bir iletişim stratejisi uygulanarak, bazı AB ülkeleri kamuoylarındaki Türkiye karşıtlığının bu ülkelerin kendi siyasi ve ekonomik sorunlarından kaynaklandığının anlatılmasının, AB projesinin Türk kamuoyu tarafından sahiplenilmesinde etkili olacağı kanısındayız.

Kıbrıs konusuna gelince... Hükümetimizin bugüne kadar almış olduğu kararların yerinde olduğunun altını çizmek isterim. Çözümü zorlama çizgisi korunduğu müddetçe, bu doğrultudaki karar ve eylemleri desteklemeye de devam edeceğiz. **Kıbrıs'ta kalıcı bir çözüme, ancak, Birleşmiş Milletler platformunda ulaşılabileceğine inanıyoruz.**

Bu çerçevede, AB'nin Kuzey Kıbrıs konusunda verdiği sözlerin yerine getirilmemesinden kaygı duyduğumuzu da ifade etmek isterim. Türk iş dünyasının temsilcileri olarak, Gümrük Birliği'nin kapsamı genişletilirken, KKTC'deki Türk iş dünyasının ezilmesini kabul etmemiz söz konusu olamaz. Türkiye hava ve deniz limanlarını Güney Kıbrıs'a açmaya zorlanırken, Kuzey Kıbrıs'taki hava ve deniz limanlarına uygulanan ambargonun sürdürülmesi mevcut bir haksızlığın katmerlenerek devam ettirilmesi anlamına gelecektir ki, bu kabul edilemez.

Sayın Başkanlar,

AB Komisyonu, "Müzakere Çerçevesi Belgesi"ni açıklayınca, Avrupa'da, Türkiye karşıtı olarak tanıdığımız militan ve örgütlü çevreler isyana varan sert tepkiler verdiler. Bu lobiler, müzakere belgesi içindeki siyasi söylemlerin tuzak olduğunu savundular. "Ucu açıklık, korunma maddeleri, ayrıcalıklı ortaklık, Kıbrıs konusuna ılımlı yaklaşım..." gibi tüm ifadeleri göz boyama olarak nitelendirdiler. Hedef olarak belirlenen 2014 tarihine ateş püskürdüler. On-onbeş yıl derken, belgenin, fiilen sekiz yıllık bir müzakere dönemi anlamına geldiğini söylüyorlar.

Avrupa'daki karşıt lobiler, 3 Ekim'de müzakerelere başlarsa, Türkiye'nin, artık yeni bir kurumsal zemin üzerinde tam üyeliğe doğru geri dönüşü olmayan bir yola gireceğine inanıyorlar. Bu fırsatı iyi değerlendiren, daha iyi standartlarda bir demokrasi, ekonomi ve sosyal yapıya sahip bir toplum olmayı başarabilen bir Türkiye'nin, yakında güçlü bir AB üyesi olacağına işaret ediyorlar. Bunları söylemekle doğruları dile getiriyorlar. Bizim dileğimiz, elbirliği ile, bu karşıt lobilerin kuşkularını haksız çıkarmamak ve ülkemizin çağdaş dünyada saygın yerini almasını sağlamaktır.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.